

de gjældende Regler, vilde han være tilbøielig til at antage, at Udbyllesen af Udgiften til det stemplede Papir til disse Skjøder og Erklæggelsen af $\frac{1}{2}$ Procent Afgiften nærmest maatte komme til at paahvile de vedkommende Stiftelser. Den ærebe daværende Justitsminister brugte netop disse Ord: „naar man holder sig strengt til de gjældende Regler“. Nu er det, at jeg vil gjøre opmærksom paa den Mærkelighed, at man holder sig strengt til de gjældende Regler med Hensyn til at forbyde Udgifterne til det stemplede Papir til Skjøder og $\frac{1}{2}$ Procent Afgiften, men man holder sig ikke strengt til de gjældende Regler, idet man forbyder disse Afgifter af Brugerne istedetfor af Stiftelserne eller dem, af hvem Eiendommene blive solgte; heri synes der at være en besynderlig Modsetning. Mig forekommer det, at naar Administrationen var kommen til at forandre sin Mening derhen, at Udgiften til det stemplede Papir til de omhandlede Skjøder skal udredes efter de almindelige Bestemmelser, saa maatte man ogsaa være kommen til at forbyde disse Afgifter af Stiftelserne eller Kirkerne, hvorfra Eiendommene vare solgte; men dette har man ikke gjort. Da man nu stiller den Forbring til Brugerne, at de skulle indsende Skjøderne til Omstempling og erlægge $\frac{1}{2}$ Procent Afgiften, og da nogle Brugere i den Anledning skrive til Indenrigsministeriet og fremsætte det Spørgsmaal, om det dog ikke er Stiftelserne, der skulle betale disse Afgifter, saa svarer Ministeriet herpaa, at denne Sag maa afgjøres imellem Sælgerne og Kjøberne, men at Ministeriet vil holde sig til Kjøberne, til dem, der ere i Besiddelse af Skjøderne. Det forekommer mig overmaade mærkeligt, at der kan være givet et saadant Svar i dette Tilfælde. Dersom Salget var foregaaet efter frivillig Accord imellem en privat Kjøber og Sælger, saa kunde jeg forstaae, at dette Svar maatte gives, thi naar Parterne ikke forud vare blevne enige om dette Punkt, saa maatte det være deres Sag at see, hvorledes de kunde komme ud af det bagefter; men her have Parterne ikke haft nogen som helst Andeel i Afgjørelsen. Det er derimod ved Lov paalagt de vedkommende Stiftelser eller Kirker, at de skulle afhænde deres Bøndergods til Arvefæste til

Brugerne, og disse ere ved Loven stillede saaledes, at dersom de ikke ville udsætte sig for, at ved Udløbet af deres Fæstetid deres Børn skulle gaae, Glip af de Eiendomme, de selv have i Fæste, maae de tage Stederne til Arvefæste efter denne Lov. Altsaa, en Lov nøder den ene Part juridisk og den anden moralsk til at inblade sig paa dette Kjøb og Salg, og da det er Staten, der har givet denne Lov og skal have Control med, at Salget finder tilbørlig Sted ogsaa fra Stiftelsernes og Kirkerens Side, og det altsaa i begge Henseender er Staten, der, om end under forskjellige Former, har taget Sagen i sin Haand, saa er det dog mærkværdigt at sige, at Staten ikke vil holde sig til sig selv med Hensyn til disse Afgifter, men til Kjøberne; troe disse nu, at det ikke paaligger dem at udrede de nævnte Afgifter, saa maae de altsaa — rimeligviis ved Søgemaal — søge at faae Staten dertil. Dette er en Afgjørelse, som jeg ikke kan finde billig eller rigtig — stærkere vil jeg ikke udtrykke mig. Denne Sag staaer altsaa saaledes, at den lovgivende Magt har antaget, at disse Begunstigelses efter Loven tilkomme de omhandlede Brugere, at fremdeles hele Administrationen har troet det Samme og har handlet derefter, at det først er ved en Højesteretsdom, at man er kommen til at see Sagen fra en anden Side, og at man endelig efter at have seet Sagen fra denne nye Side, gaaer frem paa den Maade, at man forbyder Lovgivningens almindelige Forskrifter med Hensyn til stempelt Papir til Skjøder og med Hensyn til $\frac{1}{2}$ pCt. Afgiften efterlevede, men da ikke derom henvender sig til sig selv, til Staten, under Form af offentlige Stiftelser eller under Form af Kirkeeiendomme, men derimod til Kjøberne, som have kjøbt under ganske andre Forudsætninger og slet ikke kunne have anet, at saadanne Efterkrav skulle komme til dem, efterat de i et heelt Aar have været i Besiddelse af virkelig thinglæste og approberede Skjøder. Af dem forbyder man saaledes, at de skulle betale dette Tilskud, men dette kan ikke være rigtigt.

Jeg har troet, at Sagen bedst vilde ordnes ved, at Rigsdagen og Regjeringen bleve enige om at vedtage nærværende Lov, som jeg her